

Asia: VN/7059/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta (pysyvä oleskelulupa)

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Valvira on pyrkinyt arvioimaan hallituksen esityksessä ehdotettuja muutoksia erityisesti sosiaali- ja terveysalan ja sen ammattihenkilöiden näkökulmasta. Valviran esityksestä saaman käsityksen mukaan sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmän tarpeita ei ole otettu riittävästi esityksessä huomioon.

Valvira viittaa lausunnossaan Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskuksen (Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 2024:13), jossa on ennakoitu tulevaa sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden työvoimapulaa. Lisäksi viitataan Sosiaali- ja terveysalan kansainvälisen rekrytoinnin laillistamisprosessin ja sitä tukevan koulutuksen asiantuntijaryhmän loppuraporttiin (Sosiaali- ja terveysministeriön raportteja ja muistioita 2024:10). Raportissa on todettu, että yliopistokoulutettujen sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden lisäksi sosiaali- ja terveysalan henkilöstövajetta on sairaanhoitajissa ja lähihoitajissa, ja siinä ehdotetaan uudenlaista prosessia sairaanhoitajien laillistusprosessin kehittämiseksi. Raportti on osa hallituksen hyvän työn ohjelmaa, joka on perustettu hallitusohjelman nojalla. Hyvän työn ohjelman tarkoituksena on ratkaista hyvinvointiyhteiskunnan palveluiden saatavuutta uhkaava sotehenkilöstön vaje hallitusohjelman mukaisesti.

Lakiesityksen mukaan pysyvän oleskeluluvan voisi saada neljän vuoden oleskelun jälkeen täyttämällä yhden kolmesta vaihtoehtoisesta lisäedellytyksestä. Nämä ovat 40 000 euron vuositulot, Suomessa tunnustettu ylempi korkeakoulututkinto tai jatkotutkinto yhdessä kahden vuoden työhistorian kanssa sekä erityisen hyvä suomen tai ruotsin kielen taito yhdessä kolmen vuoden työhistorian kanssa. Valvira toteaa, että esimerkiksi sairaanhoitajat ja lähihoitajat

voisivat käytännössä vain harvoin saada pysyvän oleskeluluvan neljän vuoden määräajan jälkeen, koska kyse ei ole ylemmästä korkeakoulututkinnosta ja ehdotettu vuosituloraja on varsin korkea. Valvira katsoo, että hallituksen esitys saattaa omalta osaltaan hankaloittaa muiden kuin ylempään korkeakoulututkinnon suorittaneiden sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden saamista Suomeen.

Hallituksen esityksen sivulla 78 on todettu ylempään korkeakoulututkinnon suorittamista koskevan vaatimuksen osalta, että hakija voisi olla saanut esimerkiksi Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valviran hyväksymispäätöksen lääkärin tutkinnostaan. Valvira kiinnittää huomiota siihen, että perusteluissa on mainittu esimerkkinä ainoastaan lääkärin tutkinto. Valviran näkemyksen mukaan perusteluja voisi täsmentää siten, että niistä kävisi selkeämmin ilmi muutkin Valviran hyväksymät tutkinnot, joiden perusteella pysyvän oleskeluluvan hakeminen olisi mahdollista.

Valvira toteaa lopuksi, ettei esityksessä ole arvioitu sitä, miten ehdotettu sääntely vaikuttaisi Suomen pitovoimaan alemman korkeakoulututkinnon tai sitä alemman tutkinnon suorittaneiden sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden silmissä. Vaikutusten arvioinnissa tulisikin kiinnittää huomiota myös siihen, miten esitetty ehdotus vaikuttaa sosiaali- ja terveysalan henkilöstön riittävyyteen, erityisesti muiden kuin ylempään korkeakoulututkinnon suorittaneiden henkilöiden osalta.

Henriksson Markus
Valvira

Lehmusto Noora
Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira